

Chiros värld

I en snygg störtdykning och nästan 90 graders riktningsförändring undgick han precis att flyga in i den stora grenen under sig. Den satt på det största trädet i regnskogen och alla de unga övade där. Dess stora och täta bladverk och många grenar utgjorde ett perfekt ställe för övningsflygande. De övriga flaxade på stället med sina läderartade vingar, ungefär som när människorna klappar i händerna, och busvisslade uppskattande åt den halsbrytande manövern.

“Chiro!” En höjd röst ryckte honom ur hans dagdröm och när hans bästa vän, Petero, petade honom hårt i sidan tappade han greppet och föll med ett rassel ner på golvet. Hade han kunnat rodna, hade han nog gjort det. Det hela var mycket pinsamt. Han spottade jord och borstade torkade löv ur pälsen innan han flaxade tillbaks till sin skolpinne. Resten av klassen skrek av skratt och han suckade djupt medan han fångade in en skalbagge som krupit på magen och stoppade den i munnen.

“Chiro!” Magister Vertebrata betraktade honom strängt över kanten på sina stålbågade läsglasögon. “Hur vore det om du koncentrerade dig på det som sker här i klassrummet, i stället för att hänga och dagdrömma”.

“Ja, sir”. Moloket drog han till sig läsplattan och fortsatte att läsa ur “Batowedia”:

“Fördröjningen mellan en skrikpuls eller ett klickljud och det under tystnadsperioden mottagna ekot från samma puls analyseras, vilket ger information om avståndet till hindret. När ekot har samma frekvens som då skriket skapades, betyder det att föremålet (bytet) är orörligt. Byten identifieras som rörliga, sedan vi analyserat dopplereffekten i en följd av mottagna ekon. När frekvensen är stigande, minskar avståndet till bytet/föremålet, och när frekvensen är fallande ökar avståndet. I det ögonblick en stigande frekvens plötsligt övergår till fallande (och ekot är som starkast) är bytet/föremålet på allra närmaste håll”.

Det tog honom tre gånger att helt oförstående plöja igenom stycket innan han drev iväg i dagdrömmeri igen.

“Vad jag inte *begriper*” utbrast han senare irriterat till Petero när de flög hem efter dagens sista lektion “är varför magister Vertebrata envisas med att jag ska läsa om ekolokalisering på Batowedia”.

“Men det har han ju förklarat” påminde Petero honom “han tror att om du lär dig teorin bakom det så skulle det vara lättare för dig att lära när du flyger”.

Chiro fnös. “Men det är ju helt obegripligt” utbrast han sen och tillade “...och jag behöver det inte”!

Petero flämtade och svarade chockat “Men vi är ju fladdermöss, det är klart att du behöver kunna ekolokalisering”.

“Vi är flygande hundar” rättade Chiro honom, “det är inga andra arter av flygande hundar som använder sig av eko... Och vi behöver det inte heller. I alla fall inte jag. Jag har förresten bättre syn än de flesta”.

På detta hade Petero inget svar för det var alldeles sant. Han och Chiro tillhörde verkligen en art av flygande hundar, och Chiro var överlägset bäst i skolan när det kom till ämnen där de bara fick använda synen.

Vi befinner oss på en ö i den malajiska arkipelagen som heter Sulawesi. 600 meter över havet där skogen möter bergen bland regnbågseukalyptusens färggranna stammar bor Chiro och Petero tillsammans med sina mammor och trettiosju andra familjer. Och med familj menar vi i det här fallet mammor med en eller två unga. Papporna anser sig ha gjort sitt när mammorna förr sina ungar och drar sig tillbaka längre in i regnskogen där de framlever sina dagar med att skvallra, dricka guavaöl och röka ormfruktspipa. Det är inte brukligt för dem att hälsa på sina fruar och barn men Chiros pappa Vesper, en ärrad veteran som har varit med om det mesta, dyker upp då och då för att prata med Chiro.

Han tar sig tid eftersom sonen har visat sig inte vara som andra flygande hundar av deras art. Redan tidigt hade hans föräldrar upptäckt att han inte kunde, lika bra som andra, navigera och leta mat eftersom det där med att skicka ut en signal och fånga upp ekot av den inte fungerade för Chiro. Mamma Rosetta hade oroligt tagit med honom till alla möjliga doktorer och experter i ämnet men man hade inte hittat något “fel” som sådant med Chiro. Men, som han själv ofta, och irriterat, gav uttryck för var hans syn så mycket bättre. Faktiskt makalöst bra och pappa Vesper hade nog tyckt att det var gott så. Det var inte nödvändigt att vara ute och flyga på natten. Skymning och gryning räckte bra.

Detta hindrade inte mamma Rosetta från att ta ut sin son på nattliga utflykter för att försöka lära honom. Detta hade resulterat i åtskilliga skrapår och blåmärken då Chiro helt enkelt upptäckt hinder för sent och brakat in i både bergväggar, buskage och trädstammar. Rosetta var oroad och bad Magister Vertebrata att drilla Chiro extra i skolan. Precis som Petero lillgammalt sagt ville de försöka lära ut teorin. Chiro själv var inte intresserad alls. Han tyckte att, om hans pappa sa att det dög med “bara” synen, så skulle inte övriga lägga sig i.

Om de inte hade läxor när de kom hem från skolan brukade mammorna skicka ut de unga för att samla Tiup-tiup. Ett slags bär med utsökt fruktsaft. Det var alltid ett härligt äventyr att få ge sig ut i regnskogen utan de vuxna. Många faror lurade både på marken, i luften och i träden. Tuipbär var som bäst när de fullmogna precis ramlat från träden. Då gällde det att se upp för ormar. I skyn cirklade både örn och hök som letade efter villebråd. Människorna i byarna runt omkring satte upp fångstnät. Flygande hund var en delikatess och såldes på marknaderna i staden, Manado.

I träden var det inte heller säkert. Där lurade en och annan trädleopard. Dessutom tyckte näsaporna om och retas med dem. Näsapor är inte egentligen några rovdjur men tycker det är ofantligt roligt att svinga trädgrenar mot fåglar, fladdermöss och flygande hundar. Ibland fick de in en träff, ofta med dödlig utgång. Så, ja, djungeln var livsfarlig... Och alldeles oemotståndligt underbar.

Därför svarade Chiro lögnaktigt nej utan att skämmas när fru Rosetta frågade om han hade några läxor. Magister Vertebrata hade visserligen gett honom i uppgift att läsa på om den infernaliska ekolokaliseringen, men Chiro var inte så dum att han tänkte tala om det för sin mamma.

Så efter ett mellanmål bestående av fikon och bananer med tillhörande bananflugor, gav sig Chiro och Petero ut i skymningen. Tillsammans med nio andra unga från kolonin flög de in i regnskogens spännande värld. Chiro uppmärksammade att den söta flickan Euka som bodde i samma träd hade fått följa med. Det var inte så ofta för hennes mamma var lite väl överbeskyddande. Hans lilla hjärta tog ett extra skutt när hon log okynnt mot honom och pilade iväg mellan grenverket. Petero daskade till Chiro i flykten och fnissade. Chiro blängde efter honom och för andra gången den dagen hade han rodnat, om han hade kunnat.

Man skulle väl kunnat kalla hela gänget för tonåringar om man hade mätt i människoår och som alla andra tonåringar vill även flygande hundar visa sig på styva linan när de får tillfälle. Därför var det flera av dem som med flit blundade när de flög, ivrigt klickande, för att utröna vem som var bäst. Även Euka lät sig dras med i denna lek och lyckades skickligt undvika varje hinder tills det som inte får hända, hände.

Tjoff! En näsapa hade lurat i ett särskilt tätt bladverk. Som tur var hade den inte använt sig av en gren utan en bladruska så smällen blev inte så hård men Euka tappade både fart och riktning och singlade hjälplöst mot marken, frenetiskt klickande för att lokalisera sig.

Hon landade i en hög torra löv och skakade på huvudet för att få det att klarna. Det var då Chiro såg den. Ormen. Nästan helt kamouflerad bland

bladen låg den ihopringlad och hade med all sannolikhet gjort kväll. Men den plötsliga rörelsen då Euka damp ner fick den att vakna. Nu lyfte ormen på huvudet och spelade med tungan. Så började den röra sig sakta mot henne.

Chiro dök. Han utstötte höga skri och klickade frenetiskt mot ormen som blev förvirrad av alla ljudvågor som sköljde över den. Den tog ut ny riktning och försökte utröna var vibrationen kom ifrån. Euka kravlade sig fort bort till närmsta träd och klättrade för brinnande livet. Hon satt där, vettskrämd, hennes hjärta pickade på i racerfart och Chiro landade bredvid henne och lade skyddande sin lädervinge runt henne tills hon hade lugnat ner sig.

“Vilken tur att du såg ormen” sa hon svagt till slut.

“Ja”, han nickade, “det är inte så dumt att förlita sig på synen ändå” sa han levnadsklokt.

“Du var helt fantastisk, det var du verkligen” utbrast hon sen och tittade beundrande på honom. Han kände hur det svällde i bröstet av stolthet.

“Men du” hon tittade med stora allvarliga ögon på honom. “Vi säger inget om det här till våra föräldrar va? Då får jag aldrig följa med igen”.

Det gick han med på och så flaxade de hemåt i kvällen. De fick lite skäll för att de inte lyckats samla några Tiup-bär men Chiro brydde sig inte om det. Sättet som Euka hade tittat på honom bar han med sig som en Talisman i sitt bröst och han fortsatte envist att hävda att synen räcker gott. Vem behöver ekolokalisering, den hjälper inte alltid i alla fall.